

Predikan 20 söndagen efter Trefaldighet

Pastor Johannes Rydh

Stockholm, 30 oktober 2022

I Guds, Faderns + och Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Nåd vare med er, och frid från Gud, vår Fader, och Herren Jesus Kristus.

Bön: Helige Gud och Fader, låt oss idag när vi församlas kring ditt ord också ta emot det i våra hjärtan. Giv oss nåd och hjälp att rätt bruka de gåvor du anförtrott oss, och bevara oss från att avfalla. Låt oss så till sist ingå i saligheten i ditt rike. Genom din Son, Jesus Kristus, vår herre och frälsare. Amen.

Predikotext: Matt. 25:14–30 (2 årgången)

Jesus sade till sina lärjungar: ”Det kommer att bli som när en man skulle resa utomlands. Han kallade till sig sina tjänare och lämnade sin förmögenhet åt dem. En gav han fem talenter, en annan två och en tredje en talent – var och en efter hans förmåga. Sedan gav han sig i väg. Den som hade fått fem talenter gick genast och satte dem i omlopp och tjänade fem talenter till. Den som hade fått två talenter tjänade på samma sätt två till. Men den som fått en talent gick och grävde ner den i marken och gömde sin herres pengar.

En lång tid därefter kom tjänarnas herre och krävde redovisning av dem. Den som hade fått fem talenter kom då och lämnade fram fem talenter till och sade: Herre, fem talenter överlämnade du åt mig. Nu har jag tjänat fem till. Hans herre sade till honom: Bra, du gode och trogne tjänare. Du har varit trogen i det lilla. Jag skall sätta dig över mycket. Gå in i din herres glädje! Så kom den som hade fått två talenter fram och sade: Herre, två talenter överlämnade du åt mig. Här är två till som jag har tjänat. Hans herre sade till honom: Bra, du gode och trogne tjänare. Du har varit trogen i det lilla. Jag skall sätta dig över mycket. Gå in i din herres glädje!

Också den som hade fått en talent kom fram. Han sade: Herre, jag vet att du är en hård man, som skördar där du inte har sått och samlar in där du inte har strött ut. Av fruktan för dig gick jag och gömde din

talent i jorden. Här har du vad som är ditt. Hans herre svarade honom: Du onde och late tjänare. Du visste att jag skördar där jag inte har sått och samlar in där jag inte har strött ut. Då borde du ha satt in mina pengar i en bank, så att jag hade fått igen det som är mitt med ränta när jag kom. Ta därför ifrån honom talenten och ge den åt honom som har tio talenter. Ty var och en som har skall få, och det i överflöd, men den som inget har, från honom skall tas också det han har. Kasta ut den oduglige tjänaren i mörkret här utanför. Där skall man gråta och skära tänder.”

Andlig försumlighet

Dagens texter handlar om *andlig försumlighet*. Det är en allvarlig varning till oss kristna. Vandringen på avfallets väg går med små steg, ofta obemärkt. Det börjar med att man försummar Guds Ord och bönen. Jag har ju så mycket att göra, tänker man. Inte hinner jag med någon daglig bibelläsning. Det är ju så långt att åka till gudstjänsten. Det räcker nog med en gång om året. Nattvard och bikt kan jag nog klara mig lika bra utan. Så avskiljer man sig från Guds Ord, den livsviktiga andliga näringen som vår själ behöver.

Nästa steg visar sig kanske i yttre underlåtenhets-synder. Gud har förberett goda gärningar för var och en att utföra. Det kräver en vilja att tjäna Gud, en andlig iver. Men synden gör att vi glömmer bort att Gud har gett oss viktiga uppgifter i våra liv. Vi försummar att förvalta de dyrbara gåvor han har anförtrott oss.

Till sist leder den andliga försumligheten till yttre och uppenbara överträdelser av Guds lag, när djävulens lister och lockelser nått fram till målet. Man börjar tolka buden till sin fördel och på ett mindre strikt vis, och tänjer på deras innehåll. Syndernas allvar viftas bort med hänvisning till att Gud ändå förlåter allt. Lagens skärpa underkastas behovet av den personliga bekvämligheten. Så slocknar trons låga och människan somnar in.

Denna onda kedja av andlig försumlighet leder till katastrof. Predikotexten slutar med att husbon-

den kommer tillbaka och kräver att tjänarna gör räknenskap. Vi förstår att det är en bild av den yttersta domen den dag då Kristus kommer tillbaka. Den som då inte har kvar någon tro i sitt hjärta, om än att han står kvar på församlingens medlemslista, kommer då få höra orden: *”Kasta ut den oduglige tjänaren i mörkret här utanför. Där skall man gråta och skära tänder.”*

Dagens liknelse handlar särskilt om mittensteget. Vi möter här tre olika tjänare som av sin herre anförtros olika summor pengar att förvalta. Två av dem gör det på ett rätt vis, och får beröm av sin herre när denne kommit åter. Men den tredje har grävt ner sin talent och gör honom besviken. Liknelsen är en uppmaning att vi ska ta vara på allt det goda vi fått av Gud, på rätt sätt. Det är en anvisning riktad särskilt till kyrkan, till Guds utvalda folk. Om detta ska vi säga följande:

1. Vi är förvaltare av andliga talenter.
2. En dålig förvaltare är den som förkastar Guds nåd.

1. Vi är förvaltare av andliga talenter

Vi har av Gud fått många gåvor. Vår kropp, pengar och egendom, färdigheter och kunskap. Vårt ord ”talang” kommer av just ”talent” som under antiken var den största viktenheten som användes i handel, omkring 60 kg på Jesu tid. En enda talent silver var alltså en stor förmögenhet.

Men det är inte jordiska gåvor som liknelsens talenter handlar om, utan om något andligt. Den största gåvan som Gud har gett oss är Ordet självt. Lagen, som visar oss vår synd, och evangelium, som uppenbarar för oss Guds frälsning genom Kristus. Detta är himmelrikets skatter som Gud i sin nåd överlämnat till sin kyrka. Detta är de andliga talenterna vi är satta att förvalta. Jesus sade:

”Jag har fått all makt i himlen och på jorden. Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar! Döp dem i Faderns och Sonens och den helige Andes namn och lär dem att hålla allt vad jag har befallt er. Och se, jag är med er alla dagar intill tidens slut.” (Matt. 28:18–20)

Även om det är en särskild kallelse till predikoämbe- bete att offentligt predika, så tillhör skatten hela kyrkan. Det är en viktig uppgift för alla i församlingen

att kalla goda präster, att se till att falsk lära inte tolereras, och att med tid och pengar understödja ordets predikan.

Jesus berättade vid ett annat tillfälle en snarlik liknelse, som vi kan läsa om i Luk. 19:11–27. Där får tio tjänare en talent vardera, och de gjorde olika stor vinst av sin handel, utom en tjänare som istället gömde pengarna. Att alla tjänarna i den liknelsen fått lika mycket kan vi se som en bild av att Guds nåd och frälsning är likadan för varje människa. Den beror inte på våra ansträngningar, eller någon inneboende godhet hos olika människor. Det är som Paulus skriver: *Alla är ni Guds barn genom tron på Kristus Jesus. Alla ni som har blivit döpta till Kristus har blivit iklädda Kristus. Här är inte jude eller grek, slav eller fri, man och kvinna. Alla är ni ett i Kristus Jesus. (Gal. 3:26–28)*

I predikotexten betonas istället nådegåvornas olika storlekar – *”var och en efter hans förmåga”*. Så skriver också Petrus: *Tjäna varandra, var och en med den nådegåva han har fått, som goda förvaltare av Guds mångfaldiga nåd. (1 Petr. 4:10)*

Gud ger åt varje kristen en nådegåva anpassad till just den människan. Och varje kristen kan förvalta det som blivit anförtrott åt just honom eller henne, på sitt eget särskilda vis. En del anförtros mycket – fem talenter. De blir kallade till att vara Guds Ords förkunnare i prästämbetet och att förvalta sakramenten. En annan kanske är duktig på de bibliska originalspråken, och kan undervisa i detta. En tredje håller i söndagsskolan, eller uppfostrar sitt barn med god kristen undervisning i hemmet. Paulus sammanfattar: *Men allt detta verkar en och samme Ande, som efter sin vilja fördelar sina gåvor åt var och en. (1 Kor. 12:11)*

De två första tjänarna redovisade goda resultat och fick beröm av sin herre. De olika summorna ska inte tolkas som om den som fått stora gåvor alltid förvaltar dem väl, eller att den som fått mindre måste vara en dålig förvaltare. Vi kan minnas den fattiga änkan som i sin fattigdom gav några få kopparmynt till templets offerkista, och som av Jesus förklarades ha gett mer än alla andra. I vår liknelse betonas att tjänarna var trogna och gjorde villigt och ivrigt som husbonden hade sagt. Genom deras arbete hade husbonden fått avkastning på sitt kapital. Det han sått hade fått frukt. Så blir det också med evangelium när kyrkan är trogen Kristus och rätt förvaltar hans heliga Ord.

2. En dålig förvaltare är den som förkastar Guds nåd

Den som tagit emot evangelium bär god frukt, men den som förkastat evangelium bär ingen frukt alls. Så var det med tjänaren som grävde ner talenten. Han var missnöjd över att ha fått så lite, och skyllde på sin herre, som han ansåg var både hård och orättvis. Han sade: *"Herre, jag vet att du är en hård man, som skördar där du inte har sått och samlar in där du inte har strött ut."* Underförstått: det du begär är orimligt, och på sådana villkor vill jag inte utföra din tjänst. Han ville inte ens göra det minsta, att sätta in pengarna på banken. I sitt inre var tjänaren arg på sin herre och ville inte underordna sig.

En sådan människa har inte lärt känna Gud på riktigt. Man har kanske varit med till det yttre i församlingen, kanske även till en början varit haft en genuin tro, men somnat in genom djävulens list och andlig försummelse. När Guds kallelse kommer vill man hellre gräva ner sin talent i jorden. På domens dag får människan då höra samma som tjänaren: *"Du onde och late tjänare."* Och: *"Kasta ut den oduglige tjänaren i mörkret här utanför. Där skall man gråta och skära tänder."*

Man kan alltså ha mottagit den största himmelska skatten och ändå vara andligen utfattig. Att vara döpt och medlem i kyrkan är i sig inte tillräckligt för saligheten, om tron inte längre bor i hjärtat. Därför varnar aposteln nattvardsgästen: *Den som därför äter brödet eller dricker Herrens bägare på ett ovärdigt sätt, han syndar mot Herrens kropp och blod. Var och en skall pröva sig själv och så äta av brödet och dricka av bägaren. (1 Kor. 11:27–28)*

Om vi tänker som den otrogne tjänaren om Gud har vi hamnat helt snett. Kristus har, utan att vi gjort något för att förtjäna det, gått in under lagen och uppfyllt den i vårt ställe. Han har lidit och dött på korset för att därigenom ta på sig straffet för våra synder. Han har givit oss sin rättfärdighet, för att vi ska vara fria. Han har gett oss ovärderliga andliga gåvor såväl som jordiska, och satt oss till att förvalta detta, allt

efter vad vi förmår att hantera. Det är inte en krävande och orättvis herre, utan en barmhärtig Gud som inte vill oss något annat än godhet.

Det är inte för sent att vända sig tillbaka till Gud. Även den värste syndaren får nåd och förlåtelse om han omvänder sig till Kristus. Den som håller på att somna in till andlig likgiltighet kan få förnyad kraft genom Ordet. För så säger Skriften: *"Alla har syndat och saknar härligheten från Gud, och de står som rättfärdiga utan att ha förtjänat det, av hans nåd, därför att Kristus Jesus har friköpt dem."* (Rom. 3:23–24)

Den som har tagit emot Guds nåd blir en god förvaltare i det jordiska såväl som i det andliga. Han betraktar sig inte som ägare utan som en Guds tjänare som använder det som har givits åt honom för andras bästa. Han har klätt sig i de bröllopskläder som Gud givit honom. Han får slutligen höra de tröstande orden: *"Gå in i din herres glädje!"*

Amen.

Bön: Herre vår Gud, vår himmelske Fader, du som har kallat oss till ditt rike och anförtrott oss dina gåvor. Vi ber dig: Bevara oss från att försumma din stora nåd och lär oss att tänka på vårt ansvar inför dig. Hjälp oss genom din Helige Ande, så att vi inte föraktar den rättfärdighetens klädnad som din älskade Son har vunnit åt oss. Lär oss i stället att glädjas över din kallelse varje dag, till dess du av nåd låter oss träda in i din himmelska bröllopssal. Amen.

Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt Ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Hans Helige Ande stadfäste Ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan Ordets görare, och dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålmod, in till änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

Psalmer: 542, 280, 255, 424: 6–9, 196, 192, 188, 402.